

ድህነት

ንሰላም፣ ንደሞክራሲ፣ንፍትሔ፣ ንማዕርነት፣ ንምዕባለ፣

ብቤት ጽሕፈት ዜናን ባህልን ግንባር ሃገራዊ ድህነት ኤርትራ
ትዳሎ ክልተ ወርሓዊት መጽሔት
ወርሒ ጥሪ - ለካቲት 2010፣ 5ይ ዓመት፣ ቁ.1

- ዓወት ንፖለቲካዊ ውሳኔታት ቀዳማይ ጉባኤ ግሃድኤ!!
- ድህነት ህዝብን ሃገርን ልዕሊ ኩሉ !!

መግለጺ

**ፈጻሚ አካል፡ ግንባር ሃገራዊ ድህነት ኤርትራ
ብዛዕባ ባይቶ ጸጥታ ውድብ ሕቡራት ሃገራት
ዘመሓላለፎ ውሳኔ እገዳ፡**

ብመጀመርታ ፈጻሚ አካል ግንባር ሃገራዊ ድህነት ኤርትራ፡ ዲክታቶርያዊ ስርዓት ኤርትራ ኣብ ጉዳይ ሶማሌ ብዝኸተሎ ፖሊሲታትን፡ ማሕበረ ሰብ ዓለም ኣብ ሞንጎ ኤርትራን ጂቡቲን ዘሎ ዶባዊ ምስሕሓብ ብሰላማዊ መንገዲ ፍታሕ ንምርካብ ዝተገብረ ጸዕርታት ብምንጻግ፡ ኣብ ምጥቃም ስነ-ሞገት ሓይሊ ዝተሞርኮሰ ፍታሕ ንምስግዳድ ዘካየዶም ፈተነታትን ብዝምልከት ባይቶ ጸጥታ ውድብ ሕቡራት ሃገራት ብዕለት 23 ታሕሳስ 2009 ንዝወሰኖ ውሳኔ ንኢዱ፡፡ ከምኡውን እዚ ውሳኔዚ፡ ኣብ ኣፈጻጸማኡ ኣብ ሞንጎቲ ብቐጥታ ኣብ ልዕሊ ዲክታቶርያዊ ስርዓት ጉድኣት ንምብጻሕ ዕላማ ዝገብርን፡ ንህዝብና ብኣሉታ ጸልዩ ንዝያዳ ሰብኣውን ማሕበራውን ስቅያት ዘየሳጥሕን፡ ዝፈሊ ውድዓዊ ኣልያታት (መሳርሕታት) ብምቕማጠ፡ ይንእድ።

ምስዚ ተታሓሒዞ ግን፡ ነቲ ዲክታቶርያዊ ስርዓት ኣብ ኮረሻ ስልጣን ካብ ዝደየበላ ግዜ ኣትሒዞ ማሕበረሰብ ዓለም እናረኣዮን እናሰምዖን ክግህሶ ዝጸንሖን ዘሎን ሰብኣዊ መሰላት ህዝቢ ኤርትራ ኣብ ውሳኔኡ ከይጠቐሶ ብምሕላፉ፡ ፈጻሚ አካል ግንባር ሃገራዊ ድህነት ኤርትራ ቅሬታኡ ከይገለጸ ክሓልፍ ኣይደልን።

ፈጻሚ አካል፡ ነዚ ዕድልዚ ተጠቐሙ፡ ኣባላት ውድብ ሕቡራት ሃገራት፡ ኣብ ምፍጻም ውሳኔ ባይቶ ጸጥታ ምእዞዛት ምጥጋን፡ ህዝቢ ኤርትራ ኩሉ ርትዓዊ መሰላቱ ኣብቲ ኣህጉራዊ ቻርተራት ንሰብኣዊ መሰላት ዝሰፈሩ ካብ ምጥቃም ዝሓረሞ ዲክታቶርያዊ ስርዓት ኣብ ምውዳቕ ዝሕግዝ መቕደም ምጥጋን የረጋግጽ። ብተወሳኺ ንህዝቢ ኤርትራ ብሓራ ድልዩቱ ሓርነትን ደሞክራሲን ፍትሕን ጎይታነት ሕግን ዘሰፍን ፖለቲካዊ ስርዓት ንምትካል መንገዲ ዝምድምድዮ።

ጸረቲ ምስ ጎረባብቲ ሃገራት ትርጉም ኣልቦ ዙናታት ዘባርዕን፡ ኣብ ቀርኒ ኣፍሪቃን ቀይሕ ባሕርን ካልእ ሽግራት ዝጸሕትርን፡ ብንጹር ኣዘራርባ ኣብዚ ዞባዚ ኣብ ሞንጎ ህዝብታትን ሃገራትን ክምዕብል ዝግብኦ ዝነበረ ሕውነታውን ሰላማውን ዝምድና ከይምዕብል በታኒ ግደ እናተጸወተ፡ ባእታ ዕግርግር ኮይኑ ዝጸንሖ ስርዓትዮ። ነዚ ውሳኔዚ ምትግባር ማለት ኣብዚ ዞባዚ ምርግጋእ ንምርካብ እምነ-ኩርናዕን ዘተስፉ ጅምሮንዮ።

ፈጻሚ አካል ግሃድኤ፡ ኣውራ ንባይቶ ጸጥታ፡ ንማሕበረሰብ ዓለም ድማ ብሓፈሻ ኣብ ዘመገሰሉ ዘሎ ወቕቲ፡ ኣብ ኣተገባብራ ውሳኔ፡ ጸልዋኡ ንህዝብና ዘይልክምን ኣብ ልዕሊቲ ስርዓት ጥራይ ዝድረትን ጥንቃቄ ዝመልኦ ክኸውን የማሕጽን።

ከምኡውን ንኩሎም ኤርትራውያንን ፖለቲካዊ ሓይልታቶምን፡ ምእንቲ ህዝብና ኣብ መጻኢ ከቢድ ዋጋ ከይከፍል ዝገትእ በዓል ቤታዊ ቅድመ-ኩነታት ንምምላእን፡ ኣብ ዝሰማምዕሉ ንጹር ራእይ መሰረት ብምግባር ኩሉ ጸዕርታቶምን ዓቕምታቶምን ጸረ ዲክታቶርያዊ ስርዓት ንምቕናዕን፡ ህልዊ ኩነታትን ኣብ መጻኢ ከስዕቦ ዝኸእል ምናልባታትን ንምጽናዕ ይጽውዕ።

ኣብ መወዳእታ ኣብ ውሽጢ 18 ዓመታት ድሕሪ ናጽነት ክንጽበዮ ዝጸናሕና፡ ካብዚ ሕጂ ተረኺቡ ዘሎ ጥጡሕ ዞባውን ዓለማውን ኩነታት ብንቕሓት ንምጥቃም፡ ሕሊፍ ውድባዊ ጸገዕታት ብዘየገድስ፡ ናብ ሰፊሕ ሓፋሽ ህዝብና መልእኽትና ነማሓላልፍ። ምቹእ ታሪኻዊ ኩነታት ስለ ዘይድገም፡ ካብኡ ጠቓሚ ትምህርቲ ዝርከብ ኣብ ኣድላዩ ግዜ ክትጥቀመሉ እንኮለኻዮ። ከምዚ ዝኣመሰለ ምቹእ ኩነታት ካብ ኢዶም ዘምልጦም ፖለቲካዊ ሓይልታት፡ መጻኢ ዕድሎም ንፍሽለት ዝተሳጠሐ እዩ ዝኸውንጥ፡ ካብ ተሞኩሮታት ንመሃር።

ዓወት ንደሞክራሲያዊ ቃልስና፡
ፈጻሚ አካል

ግንባር ሃገራዊ ድህነት ኤርትራ
28 ታሕሳስ 2009

ሓባራዊ ወተሃደራዊ ስርሒት አብ ልዕሊ ጸላኢ ዕላምኡ ሃሪመዮ።

ግንባር ሃገራዊ ድሕነት ኤርትራን ዲሞክራሲያዊ ውድብ ዓፋር ቀይሕ ባሕርን አብ በበይነ ግዜታት ካብ 2007 ክሳብ 2009 ብተናጸልን ብሓባርን አብ ልዕሊ ሓይልታት ስለያ ስርዓት ሕግደፍ አብ ዝተመርጸን ዝተጸንፀን ከባብታት መጥቃዕቲ ክፍጽሙ ጸኒሖምዮም። አብ ዓውደ ውግእ አብ ኢድ ግንባር ሃገራዊ ድሕነት ኤርትራን ዲሞክራሲያዊ ውድብ ዓፋር ቀይሕ ባሕርን ዝወደቐ (ዝተማረኹ) ግቡእ ሰብአዊ ኣተሓሕዛ ብምግባር ድልየቶም ብምክባር ሓራ ክኾኑ ናጻ ክለቅዎምውን ጸኒሖምዮም። እዚ ዕላማኡ ዝተነጸረን ዝተመርጸን ወተሃደራዊ ስርሒት፡ ብዘይ ኢጋንኖ አብ ህዝብን ሓይልታት ምክልኻልን ደገፍን ምትሕብባርን ይረክብ ከም ዝነበረ ዝስወር ኣይኮነን። እዚ ከኣ ካብ ህዝብን ሓይልታት ምክልኻልን ዝተኸወለ ከም ዘይምዃኑ እቶም መስዋእቲ ዝኸፍሉን ንምክፋል ቅሩብነት ዘሎዎምን ፖለቲካዊ ሃገራዊ ሓይልታት ዝፈልጥዎ ጭቡጥ ሓቅታትዮ።

ዲክታቶር ኢሳያስ፡ ብዛዕባቶም አብ ልዕሊ ሓይልታት ስለያዩ ክወርዱ ዝጸንሑ ወተሃደራዊ መጥቃዕቲታትን ዘስዕቡሉ ክሳራታትን ብሚድያ ከጋውሖስ ይትረፍ፡ አብ ቃለ-መሕተታቱኳ ክጠቕሶ ኣይጸነሐን። እዚ ማለት ግን፡ ብጩቕ ኢሉ ይዛረበሉ ኣይነበረን ማለት ኣይኮነን። አብ ቀዳማይ መንፈቕ 2009 ላዕለዎትን ማእከሎትን ሓለፍቲ ስለያ አብ ዓዲ ቀይሕ፡ አብ ኩለን ዞባታት ደቡብን ደቡባዊ ቀይሕ ባሕርን(ኣውራጃታት ኣከለ ጉዛይን ሰራዮን ደቡብ ደንካልያን)፡ ዞባታት ጋሽ-ባርካን(ኣውራጃታት ባርካን ጋሽን)፡ ጸጥታዊ ዘይምርግጋእ ምህላወ ገምጊሞም። አብ ገምጋሞም ቃል ንቃሉ “ምንቅስቃሳት ሃሰሳት (ተቓውሞ ሓይልታት ማለቶምዮ) ይሰፍሕ ኣሎ። አብ ሰራዊት ደቀቕቲ ዋህዮታት (መርበባት ማለቶምዮ) ሰሪዖም ክኾኑ ይኸእሉዮም። አብ ህዝቢ ድሑር ኣገባብ እናተጠቐሙ ዝወደብዎም ኣይሰኣኑንዮም” ኢሎም ደምዲሞምዮም። መስመር ናትናዮ። በዚ መሰረት አብ ሓይልታት ስለያ ሓድሽ ዳግመ ውደባ ኣካይዶም። ናብ ሰራዊትን ህዝብን አብ ዓውደ ጥምጥም ዝርከቡ ተቓውሞቲ ፖለቲካ ውድባትን ዘቕነዐ ነንበይኑ ዝተሳእለ ውጥን ሰፊሕ ሰላሕታ ቅንጻላ ሰሪዖም። ብመሰረት ቀጥታዊ መምርሒ ኢሳያስ፡ ነዚ መድብዚ አብ ቤት ጽሕፈት ዲክታቶር ኢሳያስ ሓላፊ ሃገራዊ ድሕንነት ክከታተሎ ከም ዘሎም ተገብረ። ናይዚ ትርጉም ድማ አብ ሜዳ ናይ ዝንቀሳቐሱ ውድባት ፋይል ኢሳያስ ባዕሉ ክሕዞ ምግባር ብዘለዓለ ደረጃ ኣሻቂልዎ ኣሎ ማለትዮ። ኣብዚ ወፊራ ቅንጻላዚ ንላዕለዎት ወተሃደራዊ መራሕትን ካድራትን ውድባት ምጭዋይ ወይ ምቕንጻል ዘጠቓልል መምርሒ ይርከብዎ። ሓይልታት ስለያ ስርዓት ኢሳያስ ከም ብሓድሽ ድሕሪ ምውዳቡ አብ በበይኖም መዳያት ዕማሞም ንምፍጻም ኣዝዩ ጽዑቕ ምንቅስቃሳት ከካይዱ ጸኒሖምን ኣለውን።

ግንባር ሃገራዊ ድሕነት ኤርትራ፡ ቀቅድሚ ዕወት ቀዳማይ ጉባኤኡ ምክያዱ፡ ነቲ አብ ውሽጢ ክለ መሪሕነቱ ክረኣ ዝጸነሐ ብዝተፈላለዩ ሽርሕታት ተወፋይነት ዘጉድም ፕሮፓጋንዳ ብምንዛሕ፡ ንምድኻም ግሃድኤ ብሓፈሻ፡ ብፍላይ ድማ ንምፍራስ ዕጡቕ ኣሃዱታቱ ዝዓለመ ኣዕናዊ ወስታታት፡ ብሳላ ጽኑዕን ስሙርን መኸተ ሰፊሕ ሓፋሽ መሰረታት ሙሉእ ብሙሉእ ሰጊሩ።

ግንባር ሃገራዊ ድሕነት ኤርትራ አብ ዑምቀት ተቓውሞ ሓይልታት ስለ ዝርከቡ፡ ብድሕሪ ዕወት ቀዳማይ ጉባኤኡ አብ ኩሉ ውዳቤታቱ ካብ ላዕሊ ክሳብ ታሕቲ ሓድሽ ዳግመ ስርርዓት ኣካይዱ። አብ ኩሉ-ዓውድታት ቃልሲ፡ ቀዳምነታት መድረኻዊ መደባትን ኣገባብ ኣፈጻጸማኦምን ኣነጹ፡ ንምትግባር ተዋፊሩ ይርከብ።

ከምኡውን ነቲ ምስ ዲሞክራሲያዊ ውድብ ዓፋር ቀይሕ ባሕር ዝጀመሮ ክልተኣዊ ዝምድና ዘዕዘዘን ሓባራዊ ስርሒት ናብ ዝለዓለ ደረጃ ክብ ዝብልን ውጥናት ስኢሉ ተበጊሱ።

ላዕለዎት ወተሃደራዊ ኣካላት ክልቲኡ ውድባትና፡ ባሕቲ ጥሪ 2010 አብ ልዕሊ ዲክታቶርያዊ ስርዓት ኢሳያስ ዘንጸራሩ መጥቃዕቲ ንምፍጻም፡ ካብ ኣጋ መወዳእታ ታሕሳስ 2009 ሓባራዊ ኣሃዱታት ንምቕራብ ኣድላዩ ምድላዎት ከካይዱ ጸኒሖም። ብመሰረት ርጡብ መጽናዕቲ ዕላማታቱ ብምንጻር ሓባራዊ ኣሃዱታት፡ አብ መስርዕ ቅድመ ግንባር ብክልተ ክንፍታት ዓሪደን። ብካልእ ሸነኽ ድማ አብ ግንባር ሰንዓ፡ ኮረኔል ሸገግ (ብሳንኡዮ ዝጽዋዕ) ዕለት 28 ታሕሳስ 2009 አብ ጽርግያ ሰርሓ ጎፊ-ጎፍ ንዝረኸበም ክልተ ኣባላት ግዱድ ሃገራዊ ኣገልግሎት “ናብ ኢትዮጵያ ክትሰግሩ ስለ ዝሓሰብኩም ኢኹም በዚ ትመጹ ዘሎኹም” ኢሉ ኣብቲ ዝተራኸቡሉ ጽርጊያ ብቕጽበት ረሸንዎም። ካልኣት ዝስዕብዎም መታን ክማሃሩ ከይትቀብርዎም ኢሉ ህዝቢ ከይቀብርዎም ትእዛዝ ሃሉ። ህዝቢ ድማ በጃኻ ክንቀብሮም፡ ዘይትፈቕደልና እንተኾይንካ ከኣ ክፉእ ኣይተርእየና፡ እንተደሊኻ ሬስኦም ናብ መዓስከር ሰራዊት ውሰዶ፡ ካብ ቅድሚ ዓይንና ኣርሕቕልና፡ ዝብል ልመና ኣቕሪብምሉ። ፈሪሃ ፈጣሪ

ዘይብሉ ኮረኔል ሸገግ አብይዎም። ሬሳታት ንጹሃት መንእሰያት ንክልተ መዓልቲ ማለት 28-29 ታሕሳስ 2009 ኣብ ጽርግያ ተሰጢሑም። ንቡር ቀብሪ ስኢኖም። ብድሕሪኡ ኣባላት ስለያ መኪና ሒዞም መጺኦም። ሕጂ ዶ ይሓሸ ኣብ ሓመድ ምትሕውዋስ ኢሎም እናባጨዉ። ነቶም ሬሳታት ናብ ዘይተፈልጠ ቦታ ወሲደሞም።

ፍጻሜታት ባሕቲ ጥሪ 2010፡

ኣብ ግንባራት ጸሮናን ሰንዓፊን ብክልቲኡ ክንፍታት ዝዓረዳ ሓባራዊ ኣሃዱታት ዲሞክራሲያዊ ውድብ ዓፋር ቀይሕ ባሕርን ግንባር ሃገራዊ ድሕነት ኤርትራን፡ ኣብ ልዕሊ ክፍለ ሰራዊት 39 መዓሰከር ስለያን፡ ናይ ክፍለ ሰራዊት 13 መዓሰከር ስለያን በርቃዊ ዝተወሃሃደ መጥቃዕቲ ኣካይደን። እቲ ውግእ ኣብ ክልቲኡ ክንፍታት ካብ ሰዓት ኣርባዕተ ወጋሕታ ክሳብ ረፋድ ባሕቲ ጥሪ 2010 ቀጸሉ። ኣብ ልዕሊ ጸላኢ ሰፍ ዘይብል ፖለቲካውን ሰብኣውን ንዋታውን ክሳራታት ወሪዱ። ኣብ ግንባር ጸሮና (ክፍለ ሰራዊት 39) ክንፊ መስሓል ኣኸራን፡ ኣብ ልዕሊ ጸላኢ ዝወረደ ክሳራታት ዝስዕቡዮ፡

- 12 ኣባላት ስለያ ሞይቶም።
- 18 ኣባላት ስለያ ተወጊኦም።
- ዝተሰለጡ ንብረት ድማ 6 ካሳሽን ኮቭ፡ 3 ቅምቡላታት ኢድ፡ 6 ወተሃደራዊ ሻንጣ፡ 11 ዝተፈላለዩ ወተሃደራዊ ኣቕሑት።

ካብ ሓባራዊ ኣሃዱታት ኣርባዕተ ተሰባዒዎም። ሓደ ድማ ተወጊኡ ተማሪኹ።

ኣብ ግንባር ሰንዓፊ መዓሰከር ስለያ ክፍለ ሰራዊት 13፡ ምሉእ ብምሉእ ተደምሲሱ። ኣብ ልዕሊ ጸላኢ ዝወረደ ክሳራታት ዝስዕቡዮ፡

- 13 ኣባላት ስለያ ሞይቶም።
 - 27 ኣባላት ስለያ ቆሲሎም።
 - ዝተሰለጡ ንብረት ድማ 5 ካሳሽን ኮቭ፡ 2 ክሻፋ፡ 4 ቅምቡላታት ኢድ፡ 3 ሬድዮ፡ 2 ወተሃደራዊ ሻንጣ፡ ሓደ ካርቶን መሳርሒ ሕክምናን መድሓኒትን፡ 4 ኳዳ (ብራሾታት)፡ ዝተፈላለዩ ወተሃደራዊ መሳርሒታትን።
- ካብ ሓባራዊ ኣሃዱታት ሰለስተ ተሰባዒዎም። ሓደ ድማ ተወጊኡ ተማሪኹ።

ኣብ ልዕሊ ጸላኢ ዝወረደ ጠቕላላ ሰብኣዊ ክሳራታት 25 ምውታትን 38 ውጉኣትንዮም።

ሓባራዊ ኣሃዱታትና ዝኸፈልዎ ጠቕላላ መስዋእቲ ድማ 7 ስውኣትን 2 ምሩኻትንዮም።

ሓባራዊ ኣሃዱታትና ጸረ ሓይልታት ስለያ ጸላኢ መዳርግቲ ዘይነበሮ ህዝባዊ ሓርበኝነት ብዝመልኦ ጅግንነትን ጽንዓትን ተዋጊኦን። ዝተወሃሃደ ወተሃደራዊ ጥበብ ኣመዝጊበን። ናይ ጸላኢ ሓይልታት ስለያ መሓዘነን ብምጥፋእ ዛሕ-ዛሕ ኢለን። እዚ ውግእ ባሕቲ ጥሪ 2010 ሓይልታት ስለያ ጸላኢ ብውሽጡ ዝቕንቆነን፡ ፈርከሽከሽ ዝበለን ምዃኑ ዘረጋገጸዮ።

ስርዓት ኢሳያስ ንፍጻሜ ባሕቲ ጥሪ 2010 ብከምይ ክገልጸ ፈቲኑ?

ስርዓት ኢሳያስ ነቲ ኣብ ሞንጎ ሓባራዊ ኣሃዱታት ክልቲኡ ውድባትናን ሓይልታት ስለያ ጸላኢን ዝተኻየደ ውግእ ከም ልማዱ ክሸፍኖን፡ ምስ ላዕለዎት ሓለፍቲ ስለያ ውሽጣ-ውሽጢ ብሰላሕታ ክዛረበሉን ኣይከኣለን። ናይቲ ተረኽቦ ጅግንነት ሓባራዊ ኣሃዱታትና ብውሽጡ ደፊኡ ብኣፍንጫኡ ከይፈተው ክዛረበሉ ኣገዲድዎዮ። ውሽጣዊ ቅልውላወ ንምሽፋን ግን ኣብ ኣገባብ ኣገላልጻኡ ትሕዝቶኡ ንምብካል መሓዘኑ ክጥምዝዞ ፈቲኑ። ኮንቲ ፈተነ። ናይ ህዝቢ ኤርትራ ትኹረት ናብ ግዳም ንምልዋጥ ዓለሙ ኣብ ዕለት ወጋሕታ 1 ጥሪ 2010 ብግንባር ጸሮና ወያኔ (መንግስቲ ኢትዮጵያ ማለቲዮ) ውግእ ከምዝኸፈተሉ ገለጹ። እዚ ሓድሽ ልምዲ ኣይኮነን። ካብ 1993 ክሳብ 1997 ጅሃድ፡ ንኣባላት ኣገልግሎት ፈልዮም ብምግዳፍ (ካብ ሰራዊት ዝተፈልዩ ኣልባላት ስለ ዝነበሮም) ኣብ ልዕሊ ሰራዊት እቲ ስርዓት ዩንጸርቲ ንዝነበረ ውግእ፡ ጥሩፋት ኣዕራብዮም ዝዋግኡና ዘሎዉ ክብል፡ ንዘይተዋግእዎ ኣዕራብ ይኸስስ ምንባሩ ይዝከርዮ። ኣባላት ኣገልግሎትን ህዝብን ሰራዊትን ነቲ ናይ ስርዓት ህግደፍ ጠቕኑ ኣይኣምንዎን ኔሮም። ጠቕኑ ምዃኑ ይፈልጡ ኔሮም። ኣባላት ኣገልግሎት ዕላማ ናይ ጅሃድ ይኾኑ ከምዘዩሎ ምስ ፈለጠ ድማ ናብ ሰራዊት ሓዋስምም። ኣባላት ኣገልግሎት ነቲ ንዕኡም ኣብ ሰራዊት ዘጸንበሮም መደብ “ኣማውቲና” ከም ዝበልዎ ዝዝከርዮ። ዲክታቶር ኢሳያስ ናይ ህዝብና ተቃውሞ ንምብርዓን ኣብ 1998 ኣንጻር ህዝብን መንግስትን ኢትዮጵያ ባዕሉ ዝጀመሮ ኣዕናዊ ዠኖት፡ ኢትዮጵያ እያ ጀሚራቶ ኢሉ ንኢትዮጵያ

ከሲሱ። አብ መወዳእታ ግን፡ ካብቶም አካላትቲ ስርዓት ዝነበሩ፡ ኩናት ዶብ ኤርትራን ኢትዮጵያን ኢሳያስ ከም ዝጀመሮ ኣረጋገጸምን ሕቶ ተሓታትነት ኣልዒሎምንዮም። ከምኡውን ኣብ ኩናት ዶብ ኤርትራን ኢትዮጵያን ኣመሪካ ዘራይ ኮይና ብምባል ምስ ኣህጉራዊ ማሕበረ ሰብ ብምትሕብባር ሰላማዊ መንገዲ ተናዲ ንዝነበረት ኣመሪካ ይኸሰስ ኔሩ። “ካብ ባድመ ወጻእና ማለት ጸሓይ ዓረባ ኣይትበርቕን ማለትዮ፡ ድምጺ ወያነ ድምጺ ባዶ ገረወይናዮ” እናበለ ናይ ሩዋንዳ-ኣመሪካን፡ ውድብ ሓድነት ኣፍሪቃን እማመታት ሰላማዊ ፍታሕ ይነጽግ ከም ዝነበረ ተቓሊዑዮ። ምንቅስቃስ ንምእራም ጉጅለ 15ን ብሕታዊ ጋዜጠኛታትን ሃገራዊ ክድዓት ፈጸሞምዮም ኢሉ ምስ ወያነ ብምትሕብባር ብዝብል ከሲስዎም። ከይዱ-ከይዱ ግን፡ ሓሶት ምኃኑ ተፈዲሑዮ።

ሕጂ ከኣ ምስ ሓይልታት ስለያ ስርዓት ህግደፍ ጥምጥም ዘካየዱ፡ ጀጋኑ ኤርትራውያን ተጋደልቲ ግንባር ሃገራዊ ድሕነት ኤርትራን ዲሞክራሲያዊ ውድብ ዓፋር ቀይሕ ባሕርን እንክለዉ፡ ዲክታቶር ኢሳያስ “ብግንባር ክንፊ ጸሮናን ዛገንባሳን ወያነ ውግእ ከፊትልና” ብምባል ንመንግስቲ ኢትዮጵያ ከይሓነኸ ከሲሱ። ዕላማ ናይዚ ክስዚ ኤርትራውያን ካብ ስርዓት ኢሳያስ ሂወቶም ንምድሓን ናብ ኢትዮጵያ ከይሰደዱ ንምፍርራሕ ጥራሕዮ። ኢትዮጵያ ከም ጸላኢት ህዝቢ ኤርትራ ክስእለሎም ደልዮ እዮ። እዚ ሓሶትዚ ካብቲ ዝተጋወሐሉ ህምት ሓሊፉ ህዝብን ሓይልታት ምክልኻልን ዘእምን ጭብጥታት የብሉን። ከም ዛዕባዓ ቀውዒ ሃፊፉ ዝተርፍዮ። ሎሚ ኢትዮጵያ መዕቆቢ ውጽዓት ኤርትራውያን ኮይና ምህላዋ ዝበዝሐ ህዝቢ ኤርትራ ዝፈልጦ ሓቂ እዮ። ካብ ኣብ ዝተፈላለዩ ጽፍሕታት ዝርከቡ ላዕለዎት ሓለፍቲ ህግደፍ ከይተረፉዮም ባዕላቶም ንደቆምን ቤተ ሰባምን ናብ ኢትዮጵያ ክሰግሩ ክመኽሩን ክተሓባበሩን ዝረኣዩ ዘለዉ። እዚ ናይ ኢሳያስ ንሽግርካ ናብ ደጋዊ ሓይሊ ምልጋብ (ምሃብ) ብመሰረቲ ካብ ናይ ውሽጡ ሽግር ንምሽፋን (ንምሕባእ) ዝብገሰዮ። ብዝተፈላለዩ ኣገባባት ንስርዓተይ ዝቃወምዎ ኤርትራዊ ሓይልታት ኣሎዉኒ ኢሉ እንተዝኣምን ኔሩ። ናይ ውሽጣዊ ሽግር መዘዝ ናብ ኣዕራብ፡ ወይ ናብ ኢትዮጵያ፡ ወይውን ናብ ኣመሪካ ኣይመላገቡን ኔሩ። መግዛእታዊ ስርዓታት ኢትዮጵያ ይሕሰዉ ምንባሮም ህዝብታት ኤርትራን ኢትዮጵያን ማሕበረ-ሰብ ዓለምን እናፈለጥዎም እንክለዉ፡ ንመግዛእታዊ ረብሓታቶም ክብሉ ጥራይ፡ “ምስ ኤርትራውያን ተቓወምቲ ንዋጋእ ኣለና ከይበሉ፡ ሓንሳእ ምስ ኣዕራብን ኣሰላምን፡ ካልእ ሻዕ ምስ ሸፋቱ ኢና ንዋጋእ ዘለና” እናበሉ ክሳብ ውድቀቶም ከይደም። ኢሳያስ ድማ ከም ወራሰን ተቐባሊ ሕድርን ኮይኑ፡ ስልቲ ቀዳሞት ገዛእቲ ንሳቶም ዝብልዎ ዝነበሩዮ ዝደግም ዘሎ። ሓድሽ ጥበብ ኣየምጸእን። መልክዕ ውድቀቱ ብዘየገድስ ይሕጸር-ይንዋሕ ከምቶም ቀዳሞት ክወድቕዮ።

ዲክታቶርያዊ ስርዓት ኢሳያስ ኣልገሰካ፡ ደሞክራሲያዊ ስርዓት ንምትካእ ኣብ ኤርትራ ናይ ሰላምን ደሞክራሲን ባይታ ንምሰፋን፡ ምስ ኩሎም ተቓወምቲ ሓይልታት ክዛተን ሰላማዊ ስግግር መስርሕ ክቕበልን ቅርብነቱ ክሳብ ዘየርኣዮ፡ እዚ ናይ ሎሚ ቁልዒ ነቲ ኣብ ውሽጡ ተደጉሉ ዘሎ ህዝባዊ ንህሪ ፈኸም እናበለ ናብ ሓያል ሃልሃልታ ባርዕ ከማዕብሎ ምኃኑ ዘይተርፍ ሓቂዮ።

**ኣጲር መብርሂ ብዛዕባ
ኣብ ባሕቲ ጥሪ 2010 ዝተኻየደ
በርቃዊ መጥቃዕቲ።**

ናይ ንጉሆ ዕለት 1 ጥሪ 2010 ሓባራዊ ወተሃደራዊ ኣሃዱታት ግንባር ሃገራዊ ድሕነት ኤርትራን ዲሞክራሲያዊ ውድብ ዓፋር ቀይሕ ባሕርን፡ ኣብ ልዕሊ ንህዝብና ከበሳብስ ዝጸነሐ ናይ ሰልፍ ኣሃዱታት ዲክታቶርያዊ ስርዓት ህግደፍ በርቃዊ መጥቃዕቲ ከም ዘካየዱ ብወግዒ ተገለጹዮ። ድሒሩዉን ውጽኢት ናይቲ መጥቃዕቲ ብዝርዝር ከም እተዘርግሐ ዝከከርዮ።

እዚ መጥቃዕቲዚ ባይቶ ጸጥታ ሕቡራት መንግስታት ናይ እገዳ ወሳኔ ድሕሪ ምውሳዱ ስለ ዝመጸ፡ ዲክታቶርያዊ ስርዓት ህግደፍ ከምቲ ናይ ኩሉ ግዜ ከም ኣመሉ ፈጠራኡ ንምርጓድ ብዝዓለመ “ወያነ ወሪሮምና፡ ምስቲ ኣብዚ እዋንዚ ንኤርትራ ተሓሲቡ ንዘሎ ውዲት መቐድሙ ኮይኑ ምስኡ ምትእስሳር ዘለዎ ከይከውን” ክብል ኢሳያስ ኣብቲ ብዕለት 2 ጥሪ 2010 ኣብ ህገብሮ ቃለ መሕትት ብልሳኑ ከቃልሐ ሰሚዕና።

ዕላማ ናይዚ ሓሶትዚ ዝኣመቶ ሸቶ ፍሉጥ ብምኃኑ ሰፊሕ መብርህታት ክንህበሉ ብዙሕ እንግደደሉ ጉዳይ ኣይኮነን። የግዳስ ሓደ ሕቶ ንክነልዕል ንግደድ፡ ንሱ ድማ ተታሒዞም ዘለዉ ክልተ ብጸትና ኣብ ቃልዕ ኣውጺኡ ኣብ ቅድሚ ህዝቢ ኤርትራን ሻርነት ዘይብሎም ዜናዊ ማዕከናትን ናጻ ኮይኖም መንነቶም ንክብርሁ ኣብ ቅድሚ ዓለም ክቕርቡም ትብዓት ኣሎዎ ዶ? ንሕና ብወገንና ስእሎም ከንቕርብ ድሉዎት ኢና። ብሓፊሻ እቲ ዲክታቶርያዊ ስርዓት ኣብ ባይታ ንዘሎ ሓቅታት ብምርጋጽ ብቐጻሊ ዘዘውትሮ ልሙድ ሸፈጣቱ ንጎድኒ ገዲፍና፡ ድሕነት ሂወት ናይቶም ተኣሲሮም ዘለው ተጋደልቲ ሓላፍነቶም ነሰክሞ። ከምቲ ኣብ ሕሉፍ መድረኽ

ምስ ኣሃዱታቱ ኣብ ዘካየድናዮ ግጥሚያታት ዝሓዘናዮም ብሰብአውን ምዕቡል ኣተሓሕዛን ዝሓዘናዮም ንሱውን ብቲ መልክዕ ንክሕዞም ሓላፍነት ደጊምና ነሰክም። ኩሎም ብዓለም ለኸ ደረጃ ብሰብአዊ መሰላት ዝግደሱ ማሕበራት ከኣ ኣብ ምድሓናም እጃቦም ንክልዕሉ ንጽውዕ።

በዚ ኣጋጣሚዚ ከይጠቐስናዮ ክንሓልፍ ዘይግባእ፡ ኣብ ከምዚ ተረኽቦታት እቲ ስርዓት ዝኸተሎ ስልትታት ምስናይ ጋሃድነቱ፡ እቲ ዘገርም ገለ ኣብ ናይ ተቓውሞ ደምበ ዝቐጸሩ መርበብ ሓበሬታ ነቲ ተባዓት ጀጋኑ ተቓለስትና ዝወርወሩ ማጥቃዕትታት ንዲክታቶርያዊ ስርዓት ብዘገልግል መልክዕ ትሕዝቶ ኣዋጅ ናይቲ ማጥቃዕቲ ከደብዝዝዎ ምፍታናም ኢዩ። ካብ ከምዚ ዝኣመሰለ ጠባያት ንጥቕሚ ተቓውሞ እንተተቐጠብሉ ዝሓሸ ኣማራጺ ኢዩ። እንተዘየሎ፡ ዝምድናታትና ብኣሉታ ክጸልዎ ካብ ምዃን ሓሊፉ ዲሞክራሲያዊ ስርዓት □□□□ ንዝካየድ ዘሎ ጸዕርታት ዘዳኸምን ዘባኸንን ካብ ምዃን ሓሊፉ ካልእ ትርጉም ኣይህልዎን።

እገዳ ኣብ ልዕሊ ስርዓት ህግደፍ ብራኽ ቃልስና ዘንጸባርቕዮ፡

ስርዓት ህግደፍ ኣብ ቀርኒ ኣፍሪቃ ዞባዊ ሰላም ዝዘርግ ባእታ ዕግርግር ብምዃን፡ ባይቶ ጸጥታ ሕቡራት ሃገራት ብዕለት 23 ታሕሳስ 2009 ኣብ ልዕሊ ሰብ-ስልጣናት ህግደፍን መንግስቲን ከም ኣህጉራዊ መቐጸዕቲ ናይ መገሻን፡ ሽመታ ብረትን፡ ምምሕልላፍ ገንዘብን፡ ዝግግት ውሳኔ ቁጽሪ 1907 እገዳ ከም ዝወሰነ ዝዘከርዮ። ሰፊሕ ክፍልታት ሓፋሽ ህዝብናን ተቓለስቲ ፖለቲካውን ሲቭላውን ሃገራዊ ሓይልታ ደቁን፡ ንውሳኔ ባይቶ ጸጥታ ኣብ እዋኑ ደጊፎምዎዮም። ከምኡውን ኣህጉራዊ ማሕበረ-ሰብ ዓወት ደሞክራሲያዊ ቃልስና ንምቅልጣፍ ኣብ ልዕሊ ዲክታቶርያዊ ስርዓት ኢሳያስ ጸቕጥታት ዘዛይድ፡ ህዝብናን ሃገራዊ ተቓውሞ ሓይልታት ኤርትራን ካብኡ ዝደልይዎ ዝነበሩ ግደኡ ከም ዘበርከተን፡ ጸረ ዲክታቶርያዊ መርሓ ዘቕኑ ፍትሓዊ ቃልስና ንቕድሚት ይደፍእ ምህላዉ ዘንጸባርቕ ኣገዳሲ ፖለቲካዊ ስጉምቲ ምዃንን ገለጸምዎዮም።

በዚ ውሳኔዚ (እገዳ) ረብሓታቶም ዝገ-ዳእ፡ ኢሳያስ ኣፈወርቂ ከም መራሒ ህግደፍን ዲክታቶርያዊ ስርዓትን፡ ላዕለዎት ሰብ-ስልጣናት ህግደፍን፡ ላዕለዎት ሰብ-ስልጣናት መንግስቲ ህግደፍን፡ ጀነራላትን (ሓላፍቲ ዞባዊ ስርሒታት)፡ ኮረኔላትን፡ ኮረኔላት ስለያታትን፡ ኣማሓደርቲ ዞባታትን፡ እዞም ህግደፍውያን መንግስታውን ወተሃደራውን ስለያውን ኣማሓደርቲ ዞባታትን ዝኣቶም፡ ንህዝቢ ምስኣቶም ንክልክምዎ ሕግብግብ ክብሉ ንርእዮም ኣሎና። ብባህሪም ክሳብ ሕቕታ ትንፋሶም ትወጽእ ንህዝቢ ምስኣቶም ንምልካም ካብ ምሕሳብ ዓዲ ኣይክውዕሉንዮም። ዲክታቶር ኢሳያስ ንብዓት ሓርገጽ እናነበዐ ንሚኒስትራቱን፡ ኣባላት ፈጻሚ ቤት ጽሕፈት ህግደፍን፡ ሓላፍቲ ዞባዊ ስርሒታትን፡ ኣማሓደርቲ ዞባታትን፡ ነቲ ባይቶ ጸጥታ ኣብ ልዕሊም ዘንበር እገዳ ከሕድረሎም ዝኸእል ጽልዎ ንምግታእ ዝዓለመ ብሓደ ኢና ንጠፍእ ዝበል “ጥሙር መኸት” ኢሉ ዝሰመዮ ውጥን ጥሙር ሞት ኣቕሪብሎም። ኣብ ህዝብና ተቐባልነት ንምርካብ ኣብ ውሽጥን ወጻኝን ጎስጓስ ንምክያድ መዲብዎም። እቶም ዝመደበም ኣካላት ህግደፍን መንግስትን ናይ ዝጸልኦም ህዝብና ንህሪ ገጽ እናኣንደዶም ዕማሞም ንምፍጻም ተበጊሶም ኣሎዉ። በዚ መሰረት ዘምህረት ዮሃንስ፡ የማነ ገብረኣብ፡ ዓብደላ ጃብርን፡ ገብርኒወት ኪሻን ኣብ በበይኑ ከባብታት ብንህሪ ዓይኒ ሰፊሕ ሓፋሽ እናተለብለቡ ዘይዕወት ኣኼባታት ህዝቢ ኣካይዶም። ኣብ ዘካየድዎ ኣኼባታት ብተደጋጋሚ ክልተ ነጥብታት ጠቐሶም። ንሳተን ድማ ነዚ እገዳዚ ምስ ናይ ሓምሳታት ዝሓለፈ ክፍለ ዘበን ግጉይ መርገጺ ሕቡራት መንግስታት ኣመሪካ ከተሓሳስርዎ ብምፍታን ብሰንክኡ ህዝቢ ኤርትራ ክኸፍሎ ዝተገደዶ ረዚን መስዋእቲ ምዝኸካርን፡ ዘይእዉጅ እገዳ ኣብ ልዕሊ መንግስቲ ህግደፍ ካብ ዝጸንዕ ነዊሕ ግዜ ከም ዝገበረንዮን።

ኣብዚ ጉዳይዚ ካብዚ ኢሳያስ ነዲፍዎ ዘሎ ተለኻኽምካ ምፍራስ ዝዕላማኡ “ጥሙር መኸት” ህዝብና ንምድሓን ከም ቀደምና ኣበርቲዕና ክንቃለስ ይግባእና። ህዝብና ብዝኾነ ይኹን ምክንያታት ምስቲ ናይ ስርዓት ህግደፍ ማእለያ ዘይብሉ ገበናት ከይለሳለስ ከይተሓለልና ምግዳል ይግባእና። ነቲ ከም መለዓዓሊ ህዝቢ ዝጥቀሙሉ ቴማ ጎስጓስ ነፊና-ነፊና ኣብ ሞንጎ ታሪኻዊ ሓቅታት ኮነ ኢሉ ንዘደባልቕዎ ሓሶትን፡ ናይ ፖለቲካዊ ታሪኻዊ መድረኻት ምንጽጻርን ብምምማይ፡ ኣብ ቅድሚ ህዝብናን ኣህጉራዊ ማሕበረሰብን ብዝያድ ምቅላውዮ። ካብዚ ብምብጋስምባእር፡ ኣብ ሓምሳታት ዝሓለፈ ዘበን ኣብ ጉዳይ ርትዓዊ መሰል ናጻ ሃገር ህዝቢ ኤርትራ ናይ ሕቡራት መንግስታት ኣመሪካ መርገጺ ናብ ኢትዮጵያ ዘሻረወን ጸረ-መሰል ርእሰ ውሳኔ ህዝቢ ኤርትራን ምንባር ንኤርትራውያ ዝፈላለ ነገር ኣይኮነን። እቲ ናይ ቀደም መርገጺ ኣመሪካን ናይ ሕጂ ባይቶ ጸጥታ ዝወሰኖ እገዳን ብፖለቲካዊ መድረኻት በበይኖምዮም። ኣብ ሞንጎኦም ዘመሳሰል ነገር የሎን። ምክንያቱ እቲ ናይ ቀደም ንሕና ኤርትራውያን እንንቕፎ መርገጺ ኣመሪካ፡ ጉዳይ ኤርትራ ውዳኤ መዕለቢ ኣብ ዘይተገብረሉን፡ ኣብ ካልኣይ

ከኖት ዓለም ናይ ዝተዓወታ ካላት ሃገራት ኢድ ዝወደቐሉን፡ ኤርትራ ናጸን ልዑላዊትን ሃገር ኣብ ዘይኮነትሉን ዝመጸ ግጉይ መርገጺዮ። ኣብዚ እዋንዚ ግን፡ ከነታት ናይ ኤርትራ ከምቲ ናይ ዝሓለፈ ዘበን ሓምሳታት ዘይኮነስ፡ ኤርትራ ናጸን ልዑላዊትን ሃገር ኮይና፡ ብኣህጉራዊ ሕጊ መሰረት ኣህጉራዊ ተፈላጥነት ዝረኽቡትን፡ ኣካል ስድራቤት ኣህጉራዊ ማሕበረሰብ ዝኾነትንያ። ስለዚ እዚ ናይ ሕጂ እገዳ ንናጸነትን ልዑላዊትን ኤርትራ ኣይትንክፍን። ንኤርትራ ኣብ ኢትዮጵያዊ ሓድሽ ባዕዳዊ መግዛእቲ ወይ ኣብ ዝኾነት ካልእ ሃገር ባዕዳዊ መግዛእቲ ምቕራን ዘይዓለመን፡ ኣብ ልዕሊ ናይ ህግደፍን መንግስቲ ህግደፍን ሃለልቲ ሰበ ስልጣናት ጥራይ ፈልዮ ዘነጸጸን ፍትሓዊ መቐጸብቲዮ። ስለዚ ኣብ ሞንጎ ናይ ቀደም መርገጺ ኣመራካን ናይ ሕጂ እገዳን ዘመሳሰልን ዘተኣሳስርን ነገር የሎን። እንተቲ ኣብ ልዕሊ ኤርትራ “ዘይተኣወጀ እገዳ ካብ ዝጸንዕ ነዊሕ ጌሩ” ንዝበልዎ ግን፡ ኣማን ብኣምን ሓቃቶምዮም። ከምኡ ስለዝኾነኳይ፡ ስርዓት ኢሳያስ ካብ ኣህጉራዊ ማሕበረሰብ ዝተነጸለን ንምስሊ ሃገርና ዝዓየነን ክንብሎ ዝጸናሕና።

ስርዓት ኢሳያስ ብመሰረት ጨካን ኣዋጅ 20 ሰነ 1991 ናይ ህዝብን ፖለቲካውን ሲቭላውን ሃገራዊ ሓይልታትን ኤርትራ ሰብኣውን ፖለቲካውን መሰላትን፡ ሲቭላዊ ሓርነታትን ዝገፈፈዮ። እዞ ህዝብን ፖለቲካውን ሲቭላውን ሓይልታትን ኤርትራ፡ ካብ ኣህጉራዊ ሕጊ ዘስፈርም መሰላት ደቂ ሰባት ምጥቃም ዝኸልኸል እገዳ ኣብ ልዕሊ ዝገበረ ስርዓት ኢሳያስ፡ ባይቶ ጸጥታ እገዳ ክገብረሉ እንከሎ ዝድገፍዮ።

በዚ ኣጋጣሚ ካብ ገበናት ስርዓት ኢሳያስ ገለ ምጥቃስ ኣድላዩ እመስለና። ኣብ 1991 ንምንቅስቃሳት ክፍሊ ወተሃደራዊ ታዕሊም ህዝባዊ ግንባር ሓርነት ኤርትራ ብሓይሊ ቀንጺሉ። ኣብ 1992 ልዑላዊትን ህዝብን ሃገርን ሱዳን ብምድፍርን ብምጥሓስን ኣብ ከተማ ከሰላ ኣብ ልዕሊ ተቐውምቲ ናይ ጭውያ መደባት ፈጸሙ። ካብ 1992 ክሳብ ሎሚ ንብዙሓት ተጋደልቲ ህዝባዊ ግንባር ሓርነት ኤርትራ ብውሳይ ቀቲልዎም። ኣብ 1993 ናይ ተጋደልቲ ኣድማ ምስምስ ብምግባር ኣብ ልዕሊ ሓያሎይ ተጋደልቲ ህዝባዊ ግንባር ሓርነት ኤርትራ ጨካን ቀንጺሉ ስጉምቲ ወሲዱ። ኣብ 1994 ናይ ሓካይም ህዝባዊ ግንባር ሓርነት ኤርትራ ኣድማ ብሓይሊ ጨፍሊቐዎ። ኣብ 1995 ኣብ ማይሓባር ኣብ ልዕሊ ውጉኣት ሓርነት ዘስከሕክሕ ኣረሚናዊ ጭፍጨፋ ፈጸሙ። ካብ 1994 ክሳብ 1997 ካብ ተጋደሎ ሓርነት ኤርትራን ሰውራዊት ሽማግሌን ከም ግምታቶም ኣብ ምህናጽ ሃገር ንምስታፍ ናብ ሃገርም ካብ ዝተመልሱ ንመብዛሕትኦም ሰዊርዎም። ኣብ 1995 ንክቡር ገዲም ተጋዳላይን መስራቲ ምንቅስቃስ ሓርነት ኤርትራን (ሓራካ) መሓመድ ስዒድ ናውድ ኣብ ኣፍዳባት ብገብጠ ሓንቲ ዓይኑ ኣንቀሳቀሰ። ኣብ 1996 ኣብ ልዕሊ ናብ ዓሰብ ምምዳብ ዝኣበየት ክፍሊ ሰውራዊት 52 ብጭካነ ቀንጺልዎ። ኣብ ልዕሊ ሃይማኖታት እስላምን ክርስትያንን ካብ 1994 ክሳብ ሕጂ ኣብ ልዕሊ መራሕትን መማህራንን ኣንሳር-ሱናልመሓመዲያን፡ ጃማን ኣደዕዎ-ወተብሊቐን፡ መማህራን ቋንቋ ዓረብን፡ ኣብ ልዕሊ መሰኻኸር ጆሆቫን፡ ጳንጤን፡ ቃለ-ሂወትን፡ ገሊላን፡ ኢቫንጀሊካውያንን፡ ጥምቀታውያንን፡ ናይ ዓመጽን ጭውያን ስጉቲ ክወስድ ጸኒሑን ኣሎን። ኣብ 2001 ንተቐውሞ ተማሃሮ ዩኒቨርሲቲ ኣስመራ ብሓይሊ ጨፍሊቐ። ከምኡውን ኣብ 2001 ንተቐውምቲ ላዕለዎት ሰበ ስልጣን ህግደፍን መንግስትን፡ ንጋዜጠኛታት ብሕታዊ ጋዜጣታትን ብግፍዒ ኣሲርዎምን፡ ብሕታዊ ጋዜጣታት ኣገዱን። ኣብ 2003 ንምንቅስቃስ ኣልኣን-ኣልሑሪያ (ሕጂዮ ሓርነት) ብሓይሊ ቀንጺሉ። ኣብ 2003 ዩኒቨርሲቲ ኣስመራን ኣብ ዝተፈላለዩ ከባብታት ሃገር ዝነበራ መምሃሪ 12 ክፍልታት ምዕጻውን ናይ መላእ ሃገር ተማሃሮ ኣብ ወተሃደራዊ ቤት ትምህርቲ ሳዋ ምድጓንን። ካብ 2005 ክሳብ ሕጂ ኣብ ውሽጣዊ ጉዳያት ተሞህዶን ከኒሻን ካቶሊክን ጣልቃ ብምእታው እምነታዊ ሓድነቶም ይሃርም ኣሎ። ካብ 1997 ክሳብ 2000 ንመንእሰያት ደቂ ሃገር ኣብ ድሑሩ ባዕሉ (ኢሳያስ) “ትርጉም ኣልዎ” ዝበሎ ከኖት ክንቐቐም ድሕሪ ምጽናሕ፡ ካብ 2000 ክሳብ ሕጂ ብዘይካ ህድማ መወዳእታኡ ኣብ ዘይፍለጥ ግላዊ ዕዮ ጅሆ ሒዘምም ይርከብ። ኣብ 2004 ኣብ ዓዲ ኣቤቶ ጅምላዊ ቅትለት ምፍጻም።

ስርዓት ኢሳያስ ልዕሊ ክልተ ሲሶ ካብ ህዝቢ ኤርትራ ኣብ ትሕቲ መስመር ድኻነት ረግራግዎ ክንሱ፡ ኣብ ኤርትራ ልመና ንምክልኻል ንለመንትን ተኹብትን 500 ናቕፋ ክኸፍሉ ምቕጻዕ። ካብ ቁጽጽር መንግስቲ ናይ ዝሃደሙ ኣባላት ኣገልግሎት ወለዲ 50,000 ናቕፋ ምቕጻዕ። ካልእ ርእይቶ ንዝህልዎም ወለዲ ስለ ዝጨዊ ንዓሰርተታት ኣሻሻት ቆልዑ ምዝኸታም። ኣብ ሕብረተ ሰብ ኤርትራ ንመኣሰር ሃገራዊ ሓድነት ዝሃርም ባህላውን ሓደገኛ ዲሞክራሲያውን ለውጥታት ምፍጣር። ንህዝቢ ካብቲ ቀንዲ መረቤቲን ከባቢኡን ብሓይሊ ምምዝባል። ናይ ህዝቢ መሬት መንዚዑ ንደገፍቲን ካምፓኒታቲን ምዕዳል። ኣብ ውሽጢ ኣባላት ኣስገዳድ ኣገልግሎት መንፈስ ተቐውሞ መንእሰያት ንምህራምን ተምብርካኺ ወሎዶ ንምህናጽን ኣብ ልዕሊ ምእዙዝነት ዘገድሉ ብማእሰርቲ ሂሊኮፕተር፡ ቁጽሪ ሸሞንተ፡ ኣብ ጸሓይ ኣንቃዕሪርካ ጠጠው ምባል፡ ክርስቶስ (ብመልክዕ መስቀል ምእሳር)፡ ኩርንኩራት፡ ኣብ ትሕቲ ምድርን ኮንቴነራትን ምድጓን፡ ብዝተፈላለዩ ዓይነት መቐጸብቲ የሳቐዮም። ከሃድም ሓሲቡ ብዝበል ምስምስ ኣብ ፈቐዶ ቦታታት ይርኸፍዎም። ማሕበረ ባህላውን ሃይማኖታውን ክብረታት

ብምብዕላግ፣ ንደቂ ኣንስትዮ ናብ ግላዊ ምሻት ምግባስ ይጥቀመለን። ንህጻናት ተማሃሮ ብዘይ ድልየትን ፍቓድን ወለዲ፣ ናብ ግላዊ ክረምታዊ ማእቶት ብኣስገዳድ የዋፍሮም። ህዝቢ ሓራሲ ንዘፍረዮ ቁሩብ ቁራብ እኸለ፣ ናብ ትካላት ህግደፍ፣ መንግስቲ ብዘተመኖ ዋጋ እንተዘይኮይኑ ናብ ካልእ ምልዋጥን ምሻጥን ምኽልካል። መብጽሒ ሓራሲ ርብዒት ሓርጭኳ ካብ ገዛ ናብ ገዛ ምብጻሕ ምዕጋት። ኣብ ምብራቓዊ ኣክለጉዛይ ዝነቶገ ህዝባዊ ተቓውሞ ንምጭፍላቕ ሰፊሕ ቀቢጻዊ ተስፋ ሰላሕታ ኩናት ምክያድ። ንህዝቢ ብሓለንጊ ዓጸቦ ንምቕጻዕ ካብ ዓድታት ዋንጋቦ፣ ጋብጋብ፣ ኣዓለ፣ ደብራ፣ ኣሰድ፣ ዕንደሊ፣ ናባጋደ፣ ሓዳሲ፣ ጢሻ፣ ጋርጋፍ፣ ... ወዘተ ናብ ከተማታት ምንቕስቓስን፣ ካብ ከተማታት ናብተን ዝተጠቐሳ ዓድታት ምንቕስቓስን ምእጋድ። ኣብ ምብራቓዊ ኣክለጉዛይ ካብ ደቂ ኣንስትዮ እስላም ባህላዊ ኣልባሳት ሒጃብ ምግፋፍ።

ስርዓት ኢሳያስ ኣህጉራዊ ሕግታት ብምጥሓስ ንሃገራት ሱዳን፣ የመን፣ ጂቡቲን፣ ኢትዮጵያን ብብተራ ብቐጥታ ተጸብኦ ምፍጣር። ንዓረብ ሊግን፣ ኢጋድን፣ ሕብረት ኣፍሪቃን፣ ውድብ ሕቡራት ሃገራትን፣ ባይቶ ጸጥታን “ልሙሳት ውድባት” ብምባል እናሻዕ ከናሽዎምን ከናኣእሶምን ጸኒሑ። ኣብ ኤርትራ ንሓይልታት ዓቃቢ ሰላም ዕማሙ ንክይሰርሕ ክዕንቅፍ ጸኒሑ። ኣህጉራዊ ማሕበረ ሰብ ኣብ ሰማል ምርግጋእ ንምፍጣር ዘካይዶም ጸዕርታት ንምዕንቃፍ ክሰርሕ ጸኒሑ። በዚ ከኣ ኣብ ቀርኒ ኣፍሪቃ ባእታ ዕግርግር ኮይኑ ይርከብ።

ብኣጠቓላሊ ኣብ ልዕሊ ህዝቢ ኤርትራን፣ ፖለቲካውን ሲቭላውን ሃገራዊ ሓይልታ ኤርትራን፣ ኣብ ልዕሊ ኣስላምን ክርስትያንን ምእመናንን፣ ህጻናትን፣ መንእሰያትን፣ ደቂ ኣንስትዮን፣ ወለድን ክንድዚ ዝኣክል ዝተፈላለዩ ዓይነት ገበናት ዝፍጽም ስርዓት ህግደፍ ብህዝቢ ኤርትራን ኣህጉራዊ ማሕበረ ሰብን ክቕጽዕ ይግባእ። ከምኡውን ዞባዊ ሰላም ንምዝራግ ኣብ ልዕሊ ጎረባብቲ ሃገራት ቀጥታዊ ተጸብኦ ዝጽሕትርን፣ ንዞባውን ኣህጉራውን ውድባት ዘናሽውን ቀይዲ ኣልቦ ስርዓት ህግደፍ ብህዝቢ ኤርትራን ብዞባውን ኣህጉራውን ማሕበረ ሰብ ክቕጽዕ ይግባእ። ክቕጽዕምበር ክሸለም ዘይግብኦ ሽብርታዊ ስርዓት ከም ምጅኑ መጠን፣ ገበናቱ እናኣቃላዕካ ነታ ኣብ ህዝብና ክኸወለላ ዝሓስባ ድርዕቶ ከነስእኖ ይግባእና። ስለዚ ባይቶ ጸጥታ ሕቡራት ሃገራት ኣብ ልዕሊ ሰበስልጣን ህግደፍን ዲክታቶርያዊ ስርዓቱን ብዕለት 23 ታሕሳስ 2009 ዝወሰደ ውሳኔ ብቁጽሪ 1907 ዝፍለጥ እገዳ፣ ፍትሓዊዮ። ንቃልስና ድማ ዘንህርን ዘበርኽን ውሳኔዮ።

ዲክታቶር ኢሳያስ ኣብ ዘካየደ ቃለ-መጠይቅ ብዛዕባ ኣብ ኤርትራ ዘሎ ሕግቕ ኩነታት ተኣሚኑ።

ዲክታቶር ኢሳያስ ኣፈወርቂ ብኣጋጣሚ ሓድሽ ዓመተ 2010 ካብ ባሕቲ ጥሪ ክሳብ 4 ጥሪ 2010 ንብዙሕ ጉዳያት ዝትንክፍ ጠብሎቕሎቕ ዝሳዕረሮ ነዊሕ ቃለ-መጠይቅ ኣካይዱ። ኣብቲ ዝገበሮ ቃለ-መጠይቅ፣ ከም ፕረሲደንት ሃገር ብዛዕባ ፖሊሲታት መንግስቲ ድዩ ተዛሪቡ? ከም ዳይረክተር ማእከል መጽናዕትን ምርምርን ኮይኑ ድዩ ተዛሪቡ? ከም ብዛዕባ ሃገራትን ዞባን ዓለምን ዝግደስን ዝከታተልን ናጻ ፖለቲካዊ ክኢላ ኮይኑ ድዩ ተዛሪቡ? ወይውን ከም ተንባዩ ሊቕ ፈላስፋ ኮይኑ ድዩ ተዛሪቡ? ንብዙሓት ተንተንቲ ፖለቲካ ከም መን ኮይኑ ይዛረብ ከም ዝነበረ ኣካታዒ ኮይኑ ኣሎ። ዝኾነ ኮይኑ ኣብዚ ናይ ሎሚ ቃለ-መጠይቅ ኣብ ብዙሕ ንሃገር ዝትንክፉ ኣገደስቲ ጉዳያት (ቁጠባዊ፣ ማሕበራዊ፣ ጸጥታውን ዞባውን) ፖለቲካዊ ስርዓቱ ብዝኸፍኦ ኩነታት ይሓልፍ ምህላዉ እናተሰርኦቑ ተኣሚኑ። እዚ ከኣ ብዓይኒ ተንተንቲ ፖለቲካ ኤርትራ፣ ቃልሲ ተቓውሞ ሓይልታት ኤርትራ ሰዲሩን ጎልቢቱን ንቕድሚት ይግበግበ ምህላዉ ዝገልጽ ምልክት ምጅኑ ይእምቱ።

ካብቲ ንኣርባዕተ መዓልቲ ዘካየደ ቃለ-መጠይቅ ብዙሕ ሃጠው ቀጠውን ኣሰልቓውን ትንታኔኡ ንዝኣመነሉ ጉዳያት ጥራይ መዚዝካ ምውጻእ ሓያል ትዕግስቲ ዝሓትትዮ። ኣብ ጉዳያት ኢትዮጵያ፣ ጂቡቲ፣ ሱዳን፣ የመን፣ ፍልስጤምን ኣመሪካን ... ወዘተ ኣመልኪቱ ዝገለጸ ተንታናት ዝምልከት ብቐጥታ ንዝምልከቶም ሰብ ጉዳያት ገዲፍናዮ ኣለና። ቤት ጽሕፈት ዜናን ባህልን ግንባር ሃገራዊ ድሕነት ኤርትራ፣ ነቲ ዲክታቶር ኢሳያስ ንመጀመርታ ጊዜ ኣብ ኩነታት ኤርትራ ንዝተኣመነሉ ጉዳያት ጥራሕ ሰሪዑ ንምቕራብ ኣድላዩ ጸዕሪ ብምክያድ፣ ንኣንባብቲ ግልጺ ብዝኾነ መንገዲ ብከምዚ ዝሰዕብ የቕርብ።

**ኣብ ቀዳማይ ክፋል 1 ጥሪ 2010፣
ኣብ ኤርትራ ሕጽረት መግቢ ምህላው።**

“... አብ 2007 ክረምቲ ጽቡቕኻ እንተነበረ፡ ብሰንኪ ምምሕዳራዊ ጉድለታት ከምቲ ዝግባእ ኣይተጠቐምናሉን። አብ 2008 ክረምቲ ጽቡቕ ስለዘይነረ ምህርቲ ኣይነበረን። አብ 2009 ክረምቲ አብ መጀመርታ ጽቡቕ ኔሩ፡ አብ መወዳእታ ግን ተኸሊፉ። አብ ርእሲኡ አብ ዞባ ሰሜናዊ ምብራቕ ክትግበር ዘቐመጥናዮ ቀዳምነታት ኣይተጠቐሙን። አብ ዞባ ጋሽ-ባርካውን ብሰንኪ ምምሕዳራዊ ጉድለታት ብዙሓት መደባት ኣይተፈጸሙን። እዚ ከኣ አብ ህዝብን ጥሪትን ክልተ መግዳዕቲ ኣሎዎ። ዓጸቦዩ ዘዩሎምበር ጥምየት ኣሎ። ስለዚ ናይ ህዝብን ጥሪትን ህጹጽ ረዲኤት ዝግብእም ብዙሓት ከባብታት ኣሎዉ” በለ። አብ ኤርትራ ውሕስነት መግቢ ኣውሒስና’ሎና እናበለ አብ ዓለም ባዶሽ መልእኽቲ ከመሓላልፍ ብድሕሪ ምጽናሕ፡ እንሆ ሎሚ ከይፈተወ ተቐሲቡ አብ ህዝብን ጥሪትን ክልተ መግዳዕቲ ብምክሳቱ ጥምየት ምህላዉ ተኣሚኑ።

ምህናጽ ኣባይቲ፡-

“... ቤት ወሳኒዮ። ምልክት ዕብየትዮ። ንህዝቢ መነባብርኡ ዘመሓይሽሎዮ ዓዱ ዝባሃል። ምህናጽ ኣባይቲ አብ ሞንጎ ዓሰርተ ዓመታት ሓርጎጽጎጽ ኔርዎ። ነተን ትካላት ብዙሕ ማሕንቕታት ከጋጥመን ጸኒሑ። ከም ሕጽረት ነዳድን ስሚንቶን ናህሪ ዋጋታት ናውቲ ህንጻን ካልእን ዝኣመሰለ። በዚ ምክንያት አብ ወጻኢ ዝነበሩ ኤርትራውያን ዝጀመርዎ ምህናጽ ኣባይቲ ንቕድሚት ክኸይድ ኣይከኣልን” በለ። ስለዚ እቲ አብ ውሽጢ ሃገር ዝነበር ኤርትራዊ ዜጋ ቤት ክሰርሕ ዘኸኣሎ ዓቕሚ ከም ዝተዳኸመን፡ አብ ወጻኢ ዝነበሩ ኤርትራውያን ዝጀመርዎ ምህናጽ ኣባይቲ ክቕጽልዎ ከምዘይከኣሉን ተኣሚኑ።

መዳያት ትምህርቲ፡-

“... አብ ትምህርታዊ መዳይ ይትረፍዶ ዘዕግቡ፡ ፍርቂ ዘዕግብ ኣይተሰርሐን። ወፍሪ ትምህርቲ ከምቲ ዝግባእ ኣይተኸየደን። ናይ መባእታን ማእከላይን ካልኣይን ደረጃ ካሪክለም ጽርየት የብሉን። አብያተ-ትምህርቲ ብቐዓት መማህራንን እኹል መጻሕፍትን ጥዑይ ምሕደራን የብለንን። ንመማህራን አብ መነባብርኦም ምቹእ ኩነታት ኣይተማላእሎምን” በለ። ስለዚ አብ ኤርትራ ናይ ምምህርን ምስትምህርን መቐረት ከምዘዩሎ ተኣሚኑ።

ኣባላት ኣሰገዳድ ኣገልግሎት፡-

“... ናይ ጁባውን የብሎምን። ከብዶም ብግቡእ ይመልእ የሎን። ሕሰም ዝረኸቡ ዘሎውዮም። ናይ ነፍሶምን ቤተ-ሰቦምን ሸኽም ሓላፍነት መነባብር ጸቕጢ ይገብረሎምዮ” በለ። ስለዚ ኣባላት ኣሰገዳድ ኣገልግሎት ንነብሶምን ቤተ-ሰቦምን አብ ዘይጥቀምሉ ጊላዊ ዕዮ ይሳቐዩ ምህላዎም ተኣሚኑ።

አብ ካልኣይ ክፋል 2 ጥሪ 2010 ኣህጉራዊ ተጽዕኖታት፡-

“..... ናይዚ ሃገር ዓቕሚ ሰቡ ንምዝቋቕን፡ ተቐውሞ ንምዕባይን፡ ካብ ዓለም ንምንጻልን፡ መንግስቲ ኤርትራ ግህሰታት ሰብኣዊ መሰላትን ሃይማኖታዊ መሰላትን ይፍጽም እናበልካ ንኤርትራ ከም ተናኻሲት ሃገር እናቆጸርካን ሓያለይ ጸቕጥታት ክግበረልና ጸኒሑ። እዚ ድማ ኣሰር ኣይገደፈን ክባሃል ኣይከኣልን” በለ። ስለዚ ኣህጉራዊ ማሕበረ-ሰብ ክገብረሉ ዝጸንሐ ተጽዕኖታት ዓበይቲ ስምብራት ከም ዝገደፈሉ ተኣሚኑ።

መስርሕ እገዳ፡-

“... ሃገራት ኢጋድ ነንሕድሕደን ዝተሓሳሰዋ ስለ ዝኾና አብ ልዕሊ ኤርትራ እገዳ ክግበር ኣሎዎ ኢለን። ባይቶ ሰላምን ጸጥታን ኣፍሪቃ ናይ ኢጋድ ውሳኔ ደጊፉ። ሕብረት ኣፍሪቃ ናይ ባይቶ ሰላምን ኣፍሪቃን ውሳኔ ደጊፉ። አብ መወዳእታ ድማ ባይቶ ጸጥታ ሕቡራት ሃገራት ናይ ሕብረት ኣፍሪቃ ውሳኔ ደጊፉ። አብዚ ቻይናን ሩስያን ፈረንሳን ጠሊመናና። አብቶም ናይ መገሻ እገዳ ዝገበርሎም የማነ ገብረኣብ፡ ዓሊ ዓብዱ፡ ጠዓመ መቐለ ይርከብዎም” በለ። ስለዚ ባይቶ ጸጥታ አብ ልዕሊ ዲክታቶርያዊ ስርዓት ኢሳያስ ዘንበር እገዳ መስርሑን ግዜኡን ሓልዩ ዝመጸን ኩለን ኣባል ሃገራት ሕብረት ኣፍሪቃ ዝተሰማምዑ ምዃኑን አብ ዞባውን ኣህጉራውን ማሓንቐ ኣትዩ ምህላዉን ተኣምኑ።

አብ መዳያት ቁጠባ፡-

“... ከም አባል ሃገራት ባንኪ ዓለም ዝግባእና መሰል ከይንረክብ ተአገድና ጸኒሕና። ሓዋላ ንምሕናቕ ናይ ከትሪ ባንካታት ምግባር። አብ ኤርትራ ናይ ግዳም ወፍርታት ከይካየድ ሰላም የሎን። ናይ መንግስቲ ቁጠባዊ ፖሊሲ ቅርጥው ኣይኮነን። ጸጥታ ንምርባሽ አብ ዝተፈላለዩ ቦታታት ሃሱታት (ተቓዋሚ ማለቲዩ) ምልእኹ። ብፍላይ ድማ ናይ ቢሻ ወርቂ ከይወጽእ ሃሱሳት እናለእኹካ መኻይን ምንዳድ ክገጥመና ጸኒሑ” በለ። ስለዚ ካብ ባንክ ዓለም ልቓሓት ክረክብ ከም ዘይጸንሐን። አብ ወጻኢ ካብ ዝርከቡ ኤርትራውያን ዝሓፍሱ ዝነበረ ሓዋላ ኣህጉራዊ ምቁጽጸር ይካየደሉ ከም ዝጸንሐን። ናይ ተቓዋሚ ውድባት ወተሃደራዊ ስጉምትታት ብዝተወሰነ ደረጃ ኣድማዒ ውቅዒት ምንባሩ ተአሚኑ።

ዲክታቶርያዊ ስርዓት እናተሃንዘለ ንኸምዚ ዝኣመሰለ ብዓባይቲ ፍሽለታቱ ክኣምን እንከሎ፡ ፖሊሲታቱ ንምዕራይ ብንቕሓት ዝሓዞ ነቕፌታዊ ገምጋም ዘይኮነስ ውድቀቱ ይቀራረብ ስለ ዘሎ፡ አብ ዝመጽእ እዋናት ናይቲ ፍሽለት ሓላፍነት ናብ ገለ ባእታታት ኣርካናቱ ብምድርባይ ንውሽጣዊ ቅንጻላ ጥጡሕ ባይታ ዝፈጥር ክኸውን ይኸእልዮ። እዚ ተርእዮዚ ንገዛእ ርእሱ ጽዑቕ መግለጺ ናይ ቅድመ ግድኅታዊ ውድቀቱ ዘሎ ምንዛዘዩ ዝመስል።

ዓብደላ ጃብር፡ ስርዓት ህግደፍ ካብ ነዊሕ ጊዜ ጀሚሩ አብ ተንጽሎ ምንባሩ ተአሚኑ፡

አብ ባሕቲ ጥሪ 2010 ዲክታቶር ኢሳያስ አብ ዘካየደ ነዊሕ ቃለ-መሕተቱ “... ባይቶ ጸጥታ ሕሙምዮ። አብኡ ዘሎዉ ሰባት'ውን ሕሙማት'ዮም” ከም ዝበለ ዝዝከርዮ። ስርዓት ህግደፍ ካብ ጽባሕ ባይቶ ጸትታ ሕቡራት ሃገራት አብ ልዕሊኡ ውሳኔ እገዳ ቁጽሪ 1907 ካብ ዝወሰነሉ ጊዜ ጀሚሩ፡ ንህዝቢ ኤርትራ ብኩሉ ማሕበረ ጽፍሕታቱ አብ ጎኑ ንምሰላፍ ሰፊሕ ፖለቲካዊ ጎሰንስ ኣበገሱ ኣሎ። በዚ መሰረት ዓብደላ ጃብር ዕለት 21 ጥሪ 2009 አብ ቤት ትምህርቲ ዋርሳይ ይካኣሎ (ሳዋ) ንተማሃሮ 12 ክፍሊ አብ ዝገበሮ ኣኼባ፡ “.....ባይቶ ጸጥታ አብ ልዕሊ ኤርትራ ዝወሰኖ ዘሕንኽ እገዳዚ፡ ን12 ዓመታት ብኣመሪካ ክጥጃእ ዝጸነሐን ሓድሽ ከምዘይምኻኑን...” ምግላጹ ቲቪ ኤሪ ሓቢራ። ከምኡ'ውን ነቶም ተማሃሮ ብሲቪላዊ በብናታቶም ክዳውንቲ ዘይኮነስ ወተሃደራዊ ዩኒፎርም ለቢሶም ከሎዉ ብስእሊ ኣቕሪባቶም።

ስርዓት ህግደፍ ብክንድቲ ካብ ሰፊሕ ሓፋሽ ህዝቢ ኤርትራ ዝተነጸሎ ዓመታትዮ ካብ ኣህጉራዊ ማሕበረ ሰብ'ውን ተነጸሉ። ዋላ ንናይ ዓብደላ ጃብር ዘረባ እንተወሰድናዮ ካብ 1997 ክሳብ 2009 አብ ዲፕሎማሲያዊ መዳይ ተነጸሉ ከም ዝጸነሐ ጭቡጥ መረጋገጺዮ። እዚ ዲክታቶርያዊ ስርዓትዚ ቅድሚ ዶባዊ ኩናት ኤርትራን ኢትዮጵያን “... ትርጉም ኣልቦ ኩናት ...” ብኣበሃህላ ኢሳያስ ድሕሪ ስምምዕ ኣልጀርስ) ካብ ኣህጉራዊ ማሕበረ ሰብ ክንጸል ጀሚሩ ኔሩ ማለትዮ። አብ ዝኾነ ታሪካዊ እዋን ናይ ዲክታቶራውያን ስርዓታት ውድቀት ምልክታት ሒቕ-ሒቕታ ትንፋሶም ክትወጽእ ክትጅምር እንከላ፡ ንህዝቢ ይጸርፉ፡ ብዛዕባ ሓቀኛ ሓናቂ ኩሉ-መዳያዊ ቅልውላው ስርዓታቶም፡ ሒቕ-ሒቕ እናበሉ ገለ ሓቕታት ከውጽኡ ይጅምሩ። ስርዓት ኢሳያስ'ውን ካብኣቶም ዝፍለ ባህሪ የብሉን። ኢሳያስ “...ቀዳም-ቀዳም በጊዕ ክንኣርደሎም ድዮም ደልዮም!? ከም ካርቶናት ገዛውቲ ኮፍ-ኮፍ ከነብለሎም ዲዮም ደልዮም!? አብ ኣስመራ ዘይጠዓም ናብ ገጠር ይኸድ፡ ... ሓንቁቕም” ምባሉ ዝዝከርዮ። እዚ ከኣ መግለጺ ናይቲ አብ ህዝቡ ዘሎዎ ንዕቅትዮ። ከምኡ'ውን አብ ውሽጢ ህግደፍ ብዝለዓለ ደረጃ ንዝተረኣየ ናይ ህግደፍን መንግስትን ላዕለዎት ስበስልጣናት ተቓውሞ ብ“... ዕጥቆም ዝፈትሉ ተምበርክኹቲ፡ ሃገራዊ ክድዓት” ብዝብል ብምክሳስ ብዘይሕጋዊ መንገዲ ክኣሰርም እንከሎ፡ ነቶም ካብ ቀጽሪ ህግደፍ ወጻኢ ብዝኾነ ናጸ ውዳበታት ዝቃወምዎ ድማ “...ሃሱሳት ...” ብምባል ብኣካል ንምቕንጻሎም ኩሉ መዳያዊ ዓፈና ንምውሳድ ዘይተኣደነ ጨካን ስጉምትታት ክወስድ ጸኒሑን ይወስድ ኣሎን። እዚ ከኣ አብ ልዕሊ ደቂ ሰፊሕ ህዝቢ ናይ ዘሎዎ ንዕቅት መግለጺዮ። ዲክታቶርያዊ ስርዓታት ብውዱብን ሓውሲ-ውዱብን፡ ብቅሉዕን ስቱርን ደያቢ ተቓውሞ ስለዝኸበቡ፡ እናሰወዱን እናተሓደሱን እናሓየሉን ተሰማዕነቶም እናዓበየን ዝኸይድ ዘይኮነስ፡ ካብ ህዝቦምን ከባቢኦምን ርሑቕን እናተደፈሩን፡ እናተዳኸሙን፡ ክሳብ ውድቀቶም ብትኹል እናኣንቁልቁሉንዮም ዝኸዱ።

አብ መስርሕ ምንቀሳቃሳዮም ናይ ሞት ሒቕ-ሒቕታ ምልክታት ዘርእዩን ብለካሚኦም ገለ-ገለ ሓቕታት ክኣምኑ ዝጅምሩ። ስለ ዝኾነ ኢሳያስ አብ ባሕቲ ጥሪ 2010 ቃለ መሕተቱ ብገለ ማሕበራውን ቁጠባውን

ቅልውላው ክላምን ዝተገደደ። ከም መቐጸልታ ናይዚ ድማ ዘምህረት የውሃንሰን የማነ ገብረአብን ሓጎስ ክሻን ዓብደላ ጃብርን ኣብ ዘካየድዎ ናይ ህዝቢ ኣኼባታት “...ኣብ ልዕሊ ኤርትራ ዘይእዉጅ እገዳ ነዊሕ ግዜ ወሲዱ ጸኒሑዮ” ኢሎም። ኣብ ናይ ሳዋ ኣኼባ ዓብደላ ጃብር ቅድሚኡ ንዝበሎዮ ኣነጽር ኣቢሉ ደጊምዎ።

ዲክታቶርያዊ ስርዓት ኢሳያስ ብናይ መንእሰያት ተማሃሮ ደገፍ ብፍጹም ክማሙቕ ኣይክእልን። ኤርትራውያን ተማሃሮ ብሓፊሻ ተማሃሮ ሳዋ ድማ ንዐጎምን ወለደምን ኣሕዋቶምን ኣሓቶምን ብኩሉ-ዓይነት ኣገባብ ጭካኔ ንዝቐጽዕ ዲክታቶርያዊ ስርዓት ህግደፍ ኣይድግፍዎንዮም። ሳዋ ካብ 1994 ክሳብ ወተሃደራዊ መደበር ታዕለም ዝነበረትሉን፡ ካብ 2003 ክሳብ ሕጂ ቤት ትምህርቲ መዘዘሚ ካልኣይ ደረጃ (12 ክፍሊ) ዝተለወጠትሉን እዋናት ኣብ ልዕሊ ተዓለምትን ተማሃሮን ማእለያ ዘይብሉ ኢሱብኣዊ ግፍዕታት ተፈጻሚዎምዮ። ገለ ካብቲ ዝተፈላለዩ ዓይነት ኣሰቃቂ መቐጸዕቲ ፡ ከም ማእሰርቲ ቁጽሪ ሸሞንተ፡ ሂሊኮፕተር፡ ኩርንኩሪት፡ ኣብ ጸሓይ ምስጣሕ፡ ንእሱር ብልዕቱ ጥራሕ ብውሽጣዊ ስረ (ሙታንቲ) ሰቲርካ ንካልእ ኣካላቱ ጥራሕ ነፍሱ ኣውጺእካ ሃመማ ክዓስልዎ ምእንቲ ጸባ ኣፍሲሰካ ቀትሪ ኣብ ሞንጎ ክልተ ትኹላት ዕንጨይቲ ብቁመት ምእሳር፡ ፍርቂ ኣካል ኣብ ጉድጓድ ምድፋን፡ ሰብኣውን ባህላውን ክብርታት ደቂ-ኣንስትዮ ምድፋር፡ መርሸንቲ፡ ዝኣመሰሉዮም። ከምኡውን ኣብ ተማሃሮ ወይ መማህራን መጽሓፍ ቅዱስ ይኹን ክታብ ቁርዓን እንተጸንሑ ኣኪብካ ኣብ በርሚል ጎሓፍ ኣኪብካ ብሓዊ ምቅጻል፡ ዝኹን ዓይነት ሃይማኖታዊ እምነት ከይዝውተር ምክልካል። ኣብ ሞንጎ ተማሃሮ “ሕመረት” ዝብል ምስጢራዊ ሞህዮ ህግደፍ ብምስኳዕ ሓድነት ተማሃሮ ምዝራግ። ንተማሃሮ ካብ መደቀሲኦም ናብ መምሃሪ ክፍሊ ንጉሆን ምሸትን ብፖሊስ እንዳኮብኮብካ ምምልላስ። ብሰንኪ ኣብ ሳዋ ዝተፈጸሙ ግፍዕታት፡ ኣብ ነፍሱ ወከፍ ዙርያ ተዓለምቲ ወይ ተማሃሮን ዓበይቲ ኣቕንዘውቲ ክስተታት ተራእዮምዮም። ኣብ ሳዋ ዘሎዉ መቐብር ተዓለምትን ተማሃሮም ብዓሶ ናይ ዝሞቱ ኣይኮኑን። ብግፍዒ ናይ ዝተረሸኑን፡ ብኣንጻርጽሮት ነፍሶም ዝቀተሉንዮ። ስለዚ እዞም መቐብርዚኦቶም ህያው ምስክር ኣሰር ግፍዕታት ህግደፍዮም።

መንእሰያት ኤርትራ ብሓፊሻ ብፍላይ ድማ ተማሃሮ ኣብ ልዕሊ ጨቋኒኦም ዝኹን ስርዓት ህግደፍ ንዝተወሰነ እገዳ፡ እንቋዕ! ኣሰይ-ዳኣ! ኮነዮም ዝበልዎምበር ዝሓዘንሉ ኣይኮነን። ምክንያቱ ብድሕሪ ውሳኔ እገዳ ብዕለት 5 ጥሪ 2010 ኣብ ማዕከር ደንደን (ውሽጢ ኣስመራ) ንስርዓት ህግደፍ ዝቃወም ጽሑፋት ዝዘርግሑኩ መንእሰያትዮም። ኣብ ሳዋ ቀቅድሚ ኣኼባ ዓብደላ ጃብር፡ ነቲ ስርዓት ዝቃወም ጽሑፋት ዝዘርግሑኩ ሓለፍቲ ዞባዊ ስርሒታት (ጀነራላት) ኣይኮኑን። ብዚ ምክንያትዚ ዝተኣሰሩ መማህራንን ተማሃሮንን መንእሰያትዮም። መንእሰያት ኣብ ተቐውሞ ኣይጸንበሩን ኣሎዉ ዝባሃል ዝነበረ ገለጻታት ብብእዋኑ ይሰገር ስለ ዘሎ፡ ሰፊሕ ሓፋሽ መንእሰያት ንዲክታቶርያዊ ስርዓት ህግደፍ ንምውዳቕ ኣብ ዘዝሃለዉሉ ከባብታት ምስ ኩነታቶም ብዝሰነ ኣገባብ፡ ተቐውሞኦም ብዝበለጸ ንምውዳብን ንምብራኽን ሃገራዊ ሓድነት ንምዕቃብን ሓይሎይ ጸዕርታትዮም ዘካይዱ ዘለዉ።

**ስነ ስርዓት ቀብሪ
ሓርበኛ ኢዮብ ብሰራት
ብክብ ዝበለ ስነ ስርዓት ተፈጻሙ።**

ስነ ስርዓት ቀብሪ ሓርበኛ ኢዮብ ብሰራት ብሓሙስ ዕለት 07 ጥሪ 2010 ኣብ ስቶክሆልም ዝርከብ መካነ መቐብር [Skogskyrkogarden](#) ብክብ ዝበለ ስነ ስርዓት ተፈጻሙ። ልክዕ ሰዓት 11 ቅ.ቀ. ጸሎተ ፍትሓት ኣብቲ ቀጽራቲ መካነ መቐብር ዝርከብ ቤተ ክርስትያን ጀመረ። ኣዳራሽ ቤተ ክርስትያን ነቲ ልዕሊ 1500 ዝኸውን ህዝቢ ምእካል ስኢኑ ብዙሓት ኣብ ቀጽሪ ናይቲ ቤተ ክርስትያን ክጸበዩ ተገደዱ።

ካብ ቤተ ሰቡን መቐልስቲን ፈተውቲን ዝቐረበ ጉንጉን ዕምባባታት ብብሓደ ኣብ ዙርያ ናይቲ ብባንዴራ ኤርትራ ተጎልቢቡ ዝነበረ ሬሳ ነፍሰሂር ኢዮብ ብሰራት ተነቢሮም ነቲ ኣዳራሽ ኣማዕረግዎ። ከምዚ ኢሉ ድማ ሓርበኛ ኢዮብ ብዕምባባታትን ብስድራ ቤቱን ብመቃልስቲን ብኹሎም ፈተውቲን ተኸቢቡ። ንኣስታት ሓደ ሰዓት ዝኸውን ጸሎተ ፍትሓት ተኻይድሉ። ካብዚ ቐጸሉ ዲሲፕሊን ብዝመልኦ ኣገባብ፡ ቅድም ስእሊ ሰዉእ ኢዮብን ሰንደቕ ዕላማን ዝሓዙ ናይ ቃልሲ ብጸቱ፡ ቀጸሉ ድማ ናይ ቀረባ ቤተ ሰቡን ፈተውቲን ንክብሩ ኢሎም ካብ ርሑቕን ቀረባን ዝመጹ ኣፋነውቲን ተዓጂቡ ናብ ናይ መወዳገታ መዕረፊኡ ምስ በጽሑ፡ ቅድሚ ግብኣተ መሬት ብሓው ነጋሽ ዑስማን ካብ ንእስነቱ ዝጀመረ ሓጺር ታሪኽ ህይወት ተነበ።

ድሕሪ ሐመድ ድብ፡ ስርሐም አሞንጉዮም ዝመጹ ቐባሮ ጽንዓት ይሃብኩም ኢሎም ብቤተ ሰብ ተመስጊኖም ነናብ ስርሐም አምርሑ። እቶም መብዛሕትኦም ቀባሮ ድማ ናብቲ ተዳሊዩ ዝነበረ አዳራሽ ከዱ። ኣብቲ አዳራሽ ዝጸንሐ እኽለማይ ምስ ለኽፉ፡ መዝሙር ስውኣት ብሓባር ዘመሩ።

ቀጺሉ ብጸቱን ፈተውቱን፡ ሓርበኛ ኢዮብ ብስራት ብሞት ካባና ምፍላይ ዝተሰመዖም ሓዘንን ኣብ ቃልሲ ህዝብን ሃገርን ዝገበሮ ዝነኣድ ኣበርክቶን ብሓብን ብምግላጽ ብግጥምታትን ብጽሑፋትን ስምዒቶም ነቲ አዳራሽ መሊኡ ዝነበረ ህዝቢ ኣስምዑ። ካብቲ ዝቐረበ መግለጽታት፡ ነፍሲ ወከፍ ሰብ ክርድኦ ዝኸእል፡ ስወእ ኢዮብ ብስራት ኣብ ቃልሲ ጽኑዕ፡ ምስ ህዝቢ ዝነበሮ ዝምድና ድማ ኣብ ሕድሕድ ምክብባርን ምትሕልላይን ዝተሞርኮሰ ምንባሩ ኢዩ።

ካብቶም ዝቐረቡ መግለጺ ሓዘን ድማ፡-

1. ቃል ውድብ ግንባር ሃገራዊ ድሕነት ኤርትራ ብዶር. በዩን ኪዳነ ኣባል ፈጻሚ ኣካል።
2. ቃል ኤርትራዊ እስጋማዊ ሰልፊ ንፍትሕን ልምዓትን ብሓው መ.ኑር ከራኒ።
3. ቃል ሰልፊ ዲሞክራሲ ህዝቢ ኤርትራ ብሓው ተስፋይ ወልደሚካኤል።
4. ቃል ኤርትራዊ ፈደራላዊ ዲሞክራሲያዊ ምንቅስቃስ ብሓው መ. ዑስማን ኢድሪሳይ።
1. ቃል ጉጅለ ክንክን ጥዕና ምእንቲ ኤርትራ ብመሓሃ ህዝቢ ኤርትራ ዝኸነት ወ/ሮ ክሪስቲና ብዮርክ።
2. ቃል ገዲም ተጋዳላይ ሳልሕ ሰይድ ሓዮቲ።
3. ቃል ገዲም ተጋዳላይ መሓመድ ብርሃን ብላታ ዓብዱራሕማን።
4. ቃል ዶር. ሃብተ ተስፋማርያም ኣቦ መንበር ሰክረታርያ ማእከላይ ባይቶ ግ.ሃ.ድ.ኤ.
5. ብተወሳኺ ካብ ተጋድሎ ሓርነት ኤርትራ - ጀርመን ዝተላእከ ቴለግራም ተነቢቡ።

6. ካብቶም ግጥምታት ዘቐረቡ ድማ፡-

- ኣቶ ገዛኢ ኪዳነ
- ወ/ሮ ፍረወይኒ ባይረ
- ወ/ሮ ለምለም ገብረሚካኤል
- ኣቶ ገብረሂወት ወልደሚካኤል
- ካብ ናይ ዘልዓለም ብጻይ ሓርበኛ ኢዮብ

ስዒቡ ቀባራይ መዝሙር ስውኣት ብሓባር ድሕሪ ምዝማሩ ብመስርዕ ንስድራ ቤትን ንመሪሕነት ግ.ሃ.ድ.ኤን ጽንዓት ይሃብኩም እናበለ ተፋንዩ።

ቀጺሉ ብዕለት 17 ጥሪ 2010 ኣብ ዝተገብረ ዓሱር ልክዕ ብኸምቲ ኣብ ቀብሪ ዝተራእዩ ስሩዕ ኣገባብ ተፈጸመ። እቲ መዓልቲቲ ኣብ ስቶክሆልም ዝርከብ ናይ ተሞህዶ ቤተ ክርስትያን ቅድስቲ ማርያም ብቐዳሴን ዝኸርን ጀሚሩ ብክቡር ኣቦና ቀሺ ያሬድ ተስፋማርያም ዝተባረኸ እኽለ ማይ ጥዒሙ ኣብ መኣከቢ አዳራሽ ብምወቕ መንፈስ ተፈጸመ።

ኣብ መደምደምታ፡ ወ/ሮ ሰማይነሽ ኣስፍሃ በዓልቲ ቤት ሓርበኛ ኢዮብ ንኸሎም ካብ ሕማሙ ጀሚሩ ክሳብ ሎሚ ካብ ጉድኒ ስድራ ቤት ከይተፈልዩ ንስድራ ቤት ከጽናንዑን ብኸሉ መገዲ ክትሓጋዝዩን ዝጸንሑ ኣሕዋትን ኣሓትን ዓሚቕ ምስጋና ኣቐሪባ።

ሓው ነጋሽ ዑስማን ድማ ብወገኑ ስድራ ቤት ክብርትዑ ከም ዘለዎም ብምዝኸኸርን ነቲ ኩሉ በቶም ተሓባባርቲ ዝተኸየደ ስራሕ ብምንኣድ ንድሕሪ ሕጂውን ነታ ስድራ ቤት ከምቲ ጽቡቕ ኤርትራዊ ባህልና ካብ ጉድና ክንፍለ ከም ዘይብልና ተላቢዩ።

ኣብ ሽወደን ዝርከባ ናይ ኤርትራውያን ፈነወ ቲ.ቪ (ቲ.ቪ ኣዳልን ቲ.ቪ ዘተን) ናይ ዕለት 10/01/2009 ፈነወኣን ብምሉኡ፡ መቐልሰቲ ብምእንጋድ ሰፊሕ መደብ ብዛዕባ ሓርበኛ ተጋዳላይ ኢዮብ ብስራት ኣቐሪቦን።

ዘላኣለማዊ ክብርን ዝኸርን ንስወኣትና !!